תירוץ נוסף: וְאִי בָּעֵית אֵימָא, אִי סְבִירָא לָן לְרַבִּי עֲקִיבָא וּלְרַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי שֶׁאֵת הַהַקָּפָה שֶׁל הַמִּזְבֵּחַ הַפְּנִימִי כְּדֵי לְהַזּוֹת עָלָיו, הָיָה הַכֹּהֵן עוֹשֶׂה בָּרֶגֶל, דְּכוּלֵּי עָלְמָא לֹא פְּלִינֵי שֶׁצְּרִיכִים לִפְנוֹת לִימִין כְּמוֹ שֶׁמְּצִינוּ בְּמִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן שֶׁהַקִּיף בְּרַגְלָיו, וּמִשּׁוּם דְּיָלְפִינַן פְּנִים מְחוּיִין, וְהָכָא בְּהָא קָא מִיפַּלְגֵי, מַר – רַבִּי עֲקִיבָא סָבַר, הַקָּפָה בַּיָּד, וּמַר – רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי סָבַר, הַקָּפָה בָּרֶגֶל, וְכֵיוָן שֶׁבַּמְּקוֹמוֹ עוֹמֵד וּמַקִּיף אֶת הַמִּזְבֵּחַ בְּיָדוֹ, וּבְהַקָּפַת הַיָּד לֹא צָרִיךְ לְהַקִּיף לְצַד יָמִין, וּמַר – רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי סָבַר, הַקָּפָה בָּרֶגֶל, וְכֵיוָן שֶׁלּוֹמְדִים פָּנִים מִחָרוֹן, צָרִיךְ לִפְנוֹת לִימִין כְּמוֹ בְּמִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן.

וְאִי בָּעֵית אֵימָא, דְּכוּלֵּי עָלְמָא הַקָּפָה בַּיָּד, וְהָכָא בְּהָא קָא מִיפַּלְגֵי, מַר – רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי סָבַר, יָלְפִינַן יַד שָׁבָה הוּא מַקִּיף אֶת הַמִּזְבֵּחַ הַפְּנִימִי מֵרֶגֶל שָׁבָה מַקִּיף אֶת הַמִּזְבֵּחַ הַחִיצוֹן, וּכְמוֹ שֶׁבִּרְגֶל מַקִּיף דֶּרֶךְ יְמִין, גַּם כְּשֶׁמַּקִּיף בְּיָד צָרִיךְ דֶּרֶךְ יְמִין, וּמַר – רַבִּי עֲקִיבָא סָבַר, לֹא יָלְפִינַן יָד מִרֶּגֶל, וּכְשֶׁמַּקִּיף בְּיָד אֵינוֹ צָרִיךְ לִפְנוֹת לִימִין.

שׁוֹאֶלֶת הַגְּמָרָא: וְכִי סָבַר רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי הַקָּפָה בַּיָּד, וְהָא מְדַקְתָּנֵי סֵיפָא בְּמִשְׁנָה, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר שֶׁלֹּא הָיָה מַקִּיף בְּרֶגֶל אֶלָּא בְּמָקוֹם שֶׁהוּא עוֹמֵד וּמְחַמֵּא, מִכְּלָל דְּתַנָּא קַמָּא לֹא סְבִירָא לֵיהּ שֶׁיֵּשׁ הֶבְדֵּל בֵּין מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן לִפְנִימִי, אֶלָּא בִּשְׁנֵיהֶם הוּא מַקִּיף בְּרֶגֶל, וְתַנָּא זֶה סוֹבֵר בִּשִׁיטַת רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי שֶׁמַּתְחִיל בְּקֶרֶן מִזְרָחִית צְפוֹנִית.

חוֹזֶרֶת בָּהּ הַגְּמָרָא: אֶלָּא מֻחְלֶפֶת – מַחְמֶרֶת קוּשְׁיָא זוֹ מִתְּבָרֵר שֶׁאֵין לְתָרֵץ כֵּן, וְיֵשׁ לוֹמַר כְּרַשְׁנִינָן מֵעִיקָּרָא – כְּפִי שֶׁתֵּרַצְנוּ בַּתְּחִילָה, שֶׁבְּזֹאת נֶחְלְקוּ, דְּמַר – רַבִּי עֲקִיבָא סָבַר, הַקָּפָה בַּיָּד, וְלָכֵן לֹא צָרִיךְ לִפְנוֹת לִימִין, שֶׁכֵּן לֹא לוֹמְדִים מֵהַקָּפָה בְּרֶגֶל, וּמַר – רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי סָבַר, הַקָּפָה בָּרֶגֶל כְּמִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן, וּלוֹמְדִים פָּנִים מְחוֹרָן, שֶׁצָּרִיךְ לְהַקִּיף דֶּרֶךְ יְמִין. (וְאִי בָּעֵית אֵימָא) [וְ]הָכָא בְּהָא קָא מִיפַּלְגֵי – וְטַעַם מַחְלוֹקְתָּם, מַר – רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי סָבַר מֵה שֶׁכָּתוּב בְּפָסוּק (ויקרא טז יח) 'וְנָתַן עַל קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב' שֶׁנֶּאֱמַר לְגַבֵּי נְתִינַת הַדָּם דְּמִזְבֵּחַ פְּנִימִי, נִדְרַשׁ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ויקרא א ה) 'וְזָרְקוּ אֶת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב' דְּמִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן, כְּשֵׁם שֶׁבְּמִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן הוּא מַקִּיף בְּרֶגֶל, כָּךְ בְּפְנִימִי הוּא מַקִּיף בְּרֶגֶל, וְצָרִיךְ לִפְנוֹת לִימִין, וּמַר – רַבִּי עֲקִיבָא סָבַר, כּוּלֵּיהּ – כֹּל מְקוֹמוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ פְּנִימִי שֶׁהוּא אַמָּה עַל אַמָּה הָיָה, בִּמְקוֹם חֲדָא קֶרֶן דְּמִזְבֵּחַ חִיצוֹן קָאֵי – בְּאוֹתוֹ גּוֹדֶל שֶׁל קֶרֶן אַחַת שֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן שֶׁגַּם הָיְתָה בְּגוֹדֶל אַמָּה עַל אַמָּה, וְלֹא הָיָה צָרִיךְ לְהַקִּיפוֹ בְּרַגְלוֹ כְּמוֹ מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן, וּכְמוֹ שֶׁבְּמִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן שְׁנוֹתֵן עַל אַחַד מֵהַקְּרָנוֹת הוּא עוֹמֵד בְּמְקוֹמוֹ וְנוֹתֵן, כָּךְ בְּמִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי בְּכָל הַקְּרָנוֹת שֶׁהֵם בְּקֶרֶן אַחַת שֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן הוּא עוֹמֵד בְּמְקוֹמוֹ וְנוֹתֵן, וְאֵינוֹ מַקִּיף בְּרַגְלוֹ.

מֵבִיאָה הַגְּמָרָא שֶׁמִּצִינוּ כָּךְ בְּבְרַיְיתָא שֶׁכָּךְ נִתְבָּאֵר מַחְלוֹקְתָּם: תָּנְיָא, אָמַר רַבִּי יִשְׁמָעֵאל, שְׁנֵי כֹּהֲנִים גְּדוֹלִים נִשְׁתַּיְּירוּ לְאַחַר הַחוּרְבָּן בְּמַקְדָּשׁ רִאשׁוֹן וְזֶה אוֹמֵר בְּיָדִי הַקַּפְתִּי כְּדַעַת רַבִּי עֲקִיבָא, וְזֶה אוֹמֵר בְּרַגְלַי הַקַּפְתִּי כְּרַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי, וְזֶה נוֹתֵן טַעַם לִדְבָרָיו וְזֶה נוֹתֵן טַעַם לִדְבָרָיו, זֶה שֶׁהִקִּיף בְּרַגְלוֹ נוֹתֵן טַעַם לִדְבָרָיו, 'סָבִיב' דְּמִזְבֵּחַ פְּנִימִי כְּ'סָבִיב' דְּמִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן. וְזֶה שֶׁהִקִּיף בְּיָדוֹ נוֹתֵן טַעַם לִדְבָרָיו, כּוּלֵּיהּ מִזְבֵּחַ פְּנִימִי בִּמְקוֹם חֲדָא קֶרֶן דְּחִיצוֹן קָאֵי.

שׁוֹנִין בְּמִשְׁנָה: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, בְּמָקוֹמוֹ הָיָה עוֹמֵד וּמְחַמֵּא וְעַל כּוֹלָן הָיָה מְלַמֵּד מִלְמַטָּה לְמַעְלָה חוּץ מִזֹּאת שֶׁהִיא לְפָנָיו. מִבְּאָרַת הַגְּמָרָא: מַתְנִיתִין מַנִּי – בְּשִׁיטַת מִי שֶׁנֶּאֱמְרָה הַמִּשְׁנָה שֶׁכָּךְ הִיא דַּעְתּוֹ שֶׁל רַבִּי אֶלִיעֶזֶר, בְּשִׁיטַת רַבִּי יְהוּדָה הִיא, דְּתַנְיָא, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, בְּמָקוֹמוֹ עוֹמֵד וּמְחַמֵּא, וְעַל כּוֹלָן – בְּכֹל הַשְּׁלֹשׁ קְרָנוֹת הָיָה נוֹתֵן מִמַּעְלָה לְמַטָּה, שֶׁבְּזוֹ הָיָה נוֹתֵן בְּיָדוֹ מוּכְרָח הוּא לִיתֵּן מִלְמַעְלָה לְמַטָּה, מֵאַחַר שֶׁהַמִּזְבֵּחַ גָּבוֹהַּ מִידֵּי צָרִיךְ לְצַדֵּד רֹאשֵׁי אֶצְבְּעוֹתָיו לְמַעְלָה, וְאִם יַתְחִיל לִיתֵּן מִלְמַטָּה לְמַעְלָה יָזוּב הַדָּם לְתוֹךְ בֵּית הַיָּד וְיִתְלַכְלְכוּ בְּגָדָיו, וְכֵן הָיָה נוֹתֵן בְּאוֹתָן הַקְּרָנוֹת שֶׁבְּצִדָּדִים, חוּץ מֵאוֹתָהּ – קֶרֶן שֶׁבָּאַלְכְּסוֹן מוּל הַקֶּרֶן שֶׁעוֹמֵד שָׁם בִּשְׁעַת נְתִינַת הַדָּם, שֶׁהִיא קֶרֶן מִזְרָחִית צְפוֹנִית, שֶׁנּוֹתֵן מִמַּטָּה לְמַעְלָה, שֶׁכֵּן טוּרַח גָּדוֹל הוּא לְהִתְכּוֹפֵף וְלִפְשׁוֹט אֶת יָדוֹ מִלְמַעְלָה וּלְיָרֵד כְּלַפֵּי מַטָּה, לָכֵן נוֹתֵן בְּקֶרֶן זוֹ מִלְמַטָּה לְמַעְלָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, שֶׁרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, בְּמָקוֹמוֹ עוֹמֵד וּמְחַמֵּא, וְעַל כּוּלָּן – כֹּל שְׁלֹשׁ קְרָנוֹת הָרְחוֹקוֹת מִמֶּנּוּ הוּא נוֹתֵן מִלְּמַטָּה לְמַעְלָה, שֶׁכֵּן יוֹתֵר נוֹחַ לוֹ לִיתֵּן עַל הָרְחוֹקוֹת מִלְּמַטָּה לְמַעְלָה, חוּץ מִזּוֹ שֶׁהֵיכָן לְפָנָיו מַמָּשׁ שֶׁנּוֹתֵן עֲלֶיהָ מִמַּעְלָה לְמַטָּה, כִּי הֵיכִי דְּלֹא נֵיתְוֻסְכָן מָאנֵיהּ – שֶׁלֹּא יִתְלַכְלְכוּ בְּגָדָיו כְּפִי שֶׁנִּתְבָּאֵר.

שׁוֹנִינוּ בְּמִשְׁנָה: הִזָּה מִמֶּנּוּ עַל מָזְרְחוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ – מַאי הַגְּמָרָא: מַאי מָזְרְחוֹ – בְּאֵיזֶה מָקוֹם בְּמִזְבֵּחַ הוּא צָרִיךְ לְהַזּוֹת. מִשִּׁיבָה הַגְּמָרָא: אָמַר רַבָּה בַּר רַב שֵׁילָא, פָּנָיו דְּמִזְבֵּחַ – בְּאֶמְצַע כּוֹתֶל הַמִּזְבֵּחַ, וּ'טְהָרוּ' פֵּירוּשׁוֹ אֶמְצַע, כְּדְאָמְרֵי אִינְשֵׁי, טָהֳרֵי טַהֲרָא – הַצְּהִיר הַצְּהָרִים, וְהָנֵי פָּנָיו דְּיוֹמָא – שֶׁהוּא חֲצִי הַיּוֹם.

שׁוֹאֶלֶת הַגְּמָרָא: מֵיתִיבִי, כְּשֶׁהוּא מַזֶּה עַל הַמִּזְבֵּחַ אֵינוֹ מַזֶּה לֹא עַל גַּבֵּי הָאֵפֶר שֶׁהִצְטַבֵּר עַל הַמִּזְבֵּחַ, וְלֹא עַל גַּבֵּי הַגַּחֲלִים הַדּוֹלְקוֹת, אֶלָּא חוֹתָהּ גַּחֲלִים אֵילָךְ וְאֵילָךְ עַד שֶׁהִיא נִרְאֵית הַזֹּהֶבֶת שֶׁל הַמִּזְבֵּחַ וּמַזֶּה עָלָיו אֶת הַדָּם, וּבְהִכָּרַח שֶׁאֵין הוּא מַזֶּה עַל כּוֹתֶל הַמִּזְבֵּחַ שֶׁאֵין שָׁם אֵפֶר וְגַחֲלִים, אֶלָּא עַל גַּג הַמִּזְבֵּחַ. מְיוּשֶׁבֶת הַגְּמָרָא: אֶלָּא אָמַר רַבָּה בַּר רַב שֵׁילָא, טְהָרוּ הוּא עַל גְּלוּיֵהּ דְּמִזְבֵּחַ – עַל מְקוֹם הַמְּגוּלָּה בְּגֹבַּהּ הַמִּזְבֵּחַ, וְנִקְרָא כָּךְ כֵּיוָן שֶׁמִּטְּהֲרוּ תְּחִילָּה מֵהַגַּחֲלִים. כְּדִכְתִיב 'וּכְעֶצֶם הַשָּׁמַיִם לָטֹהַר' שֶׁפֵּירוּשׁוֹ כְּמוֹ מַרְאֵה הַשָּׁמַיִם צַלּוּלִים וּבְרוּרִים, וְגַם כָּאן 'טְהָרוּ שֶׁל מִזְבֵּחַ' כְּוֻונָתוֹ עַל גַּגּוֹ בְּמָקוֹם שֶׁגְּלוּי מַרְאֶה זֹהַר שֶׁל הַמִּזְבֵּחַ, כֵּיוָן שֶׁפִּנָּה מִשָּׁם אֶת הַגַּחֲלִים.

תַּנְיָא, חֲנַנְיָא אוֹמֵר, אֶת הַהֶזֹּאוֹת שֶׁהָיָה מַזֶּה עַל גַּגּוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ, בְּצַד צְפוֹנִי שֶׁל גַּג הַמִּזְבֵּחַ הוּא נוֹתֵן. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, בְּצַד דְּרוֹמִי הוּא נוֹתֵן. מִבְּאָרַת הַגְּמָרָא: בְּמַאי מְקַמִּיפְּלְגֵי, מַר – חַנְנְיָא סָבַר, פְּתִיחָה – הִפְתַּח בְּפָרוֹכֶת הַמִּבְדִּילָה בֵּין קוֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים לְהֵיכָל, בַּדָּרוֹם קָאֵי, וּמִצַּד דָּרוֹם יָצָא לְהֵיכָל, וְהִתְחִיל לְהַזּוֹת בְּקֶרֶן מִזְרָחִית דְּרוֹמִית, וְהִמְשִׁיךְ לְקֶרֶן מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית שֶׁבָּהּ פָּגַע תְּחִילָּה [כְּרַבִּי עֲקִיבָא], וְסִיֵּם בְּקֶרֶן מִזְרָחִית צְפוֹנִית, וְשָׁם הָיָה מַזֶּה עַל הַמִּזְבֵּחַ אֶת שְׁבַע הַהֶזֹּאוֹת. וּמַר – רַבִּי יוֹסֵי סָבַר, פְּתִיחָה בְּצָפוֹן קָאֵי, וּמִצַּד צָפוֹן יָצָא לְהֵיכָל, וְלָכֵן הִתְחִיל בְּקֶרֶן מִזְרָחִית צְפוֹנִית וְהִמְשִׁיךְ לִימִין לְקֶרֶן מַעֲרָבִית צְפוֹנִית [כְּרַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי] וְסִיֵּם בְּקֶרֶן מִזְרָחִית דְּרוֹמִית, וְשָׁם הָזָה אֶת שְׁבַע הַהֶזֹּאוֹת.

שׁוֹאֶלֶת הַגְּמָרָא: דְּכוּלֵּי עָלְמָא מִיהָא בֵּין לְחַנְנְיָא בֵּין לְרַבִּי יוֹסֵי, הֵיכָא דְּנָמְרָן מַתָּנוֹת דְּקֶרָנוֹת – בְּמָקוֹם שֶׁגָּמַר לִיתֵּן אֶת הַמַּתָּנוֹת עַל הַקְּרָנוֹת, הָתָם יָהִיב עַל גַּבּוֹ – שָׁם הוּא נוֹתֵן בְּגַב אֶת שְׁבַע הַהֶזֹּאוֹת, מַאי מַעֲמָא. עוֹנֶה הַגְּמָרָא: אָמַר קְרָא, 'וְהִזָּה עָלָיו וגו' שֶׁבַע פְּעָמִים וְטִהֲרוֹ וְקִדְּשׁוֹ', מָקוֹם שֶׁקִּדְּשׁוֹ בְּכָךְ שֶׁסִּיֵּם אֶת נְתִינַת הַדָּם עַל הַקְּרָנוֹת, שָׁם טִיהֲרוֹ בְּהֶזֹּאוֹת.

שׁוֹנִינוּ בְּמִשְׁנָה: שְׁיָרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן. מִבְּאָרַת הַגְּמָרָא: הַמְקוֹר לְכָךְ, דְּאָמַר קְרָא לְגַבֵּי פַּר כֹּהֵן מְשִׁיחַ 'וְאֶת כָּל דַּם הַפָּר יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד', וּמַתְבִּיעַ 'הַפַּר' לוֹמְדִים גַּם עַל פַּר יוֹם הַכִּיפּוּרִים שֶׁשְּׁיָרָיו נִשְׁפָּכִים לְיִסּוֹד מַעֲרָבִי שֶׁהוּא הַיְסוֹד אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד, וְכִי נָפִיק – כְּשֶׁיּוֹצֵא מֵהַהֵיכָל בְּהָהוּא יְסוֹד הַמַּעֲרָבִי שֶׁל הַמִּזְבֵּחַ פָּגַע בְּרֵישָׂא – בַּתְּחִילָּה.

שׁוֹנִינוּ בְּמִשְׁנָה: וְשֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן – שְׁיָרֵי דָּמָיו הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד דְּרוֹמִית. תָּנוּ רַבָּנָן, יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ' שֶׁעָלָיו נֶאֱמַר שֶׁשּׁוֹפֵךְ אֶת שְׁיָרֵי הַדָּם בְּחַטֹּאת שֶׁהִקְרִיבוֹ עַל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן, זֶה יְסוֹד דְּרוֹמִית, אַתָּה אוֹמֵר שֶׁהַכַּוָּונָה לְיִסּוֹד דְּרוֹמִית אוֹ אֵינוֹ – שְׁמָא אֵין הַכַּוָּונָה אֶלָּא לְיִסּוֹד מַעֲרָבִית, אֲמָרַתָ, יִלְמַד יְרִידָתוֹ מִן הַכֶּבֶשׁ לִשְׁפּוֹךְ אֶת הַשְּׁיָרִיִּים בְּיִסּוֹד מַעֲרָבִי, לְאַחַר שֶׁסִּיֵּם לְזָרוֹק אֶת הַדָּם עַל קַרְנוֹת מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן, לִיצִיאָתוֹ מִן הַהֵיכָל עִם הַשְּׁיָרִיִּים מִדָּם הַפְּנִימִית עַל מְנַת לְשׁוֹפְכָם בְּיִסּוֹד, מָה יְצִיאָתוֹ מִן הַהֵיכָל שׁוֹפֵךְ הוּא אֶת הַשְּׁיָרִיִּים בְּיִסּוֹד הַסָּמוּךְ לוֹ לְמָקוֹם יְצִיאָתוֹ, וְאִי זֶה, זֶה יְסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁבּוֹ הוּא פּוֹגֵעַ תְּחִלָּה, אַף יְרִידָתוֹ מִן הַכֶּבֶשׁ הוּא שׁוֹפֵךְ אֶת הַשְּׁיָרִיִּים בְּסָמוּךְ לוֹ, וְאִי זֶה, זֶה יְסוֹד דְּרוֹמִי – שֶׁהִיא מִסַּיֶּמֶת לְזָרוֹק אֶת הַדָּם בְּקֶרֶן מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית וּבִירִידָתוֹ בְּכֶבֶשׁ בְּצַד דָּרוֹם פּוֹגֵעַ בַּתְּחִילָּה בְּיִסּוֹד הַדְּרוֹמִי.

הַגְּמָרָא מֵבִיאָה בְּרַיְיתָא חוֹלֶקֶת: תַּנְיָא, רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר, זֶה וָזֶה – בֵּין שִׁיָּרִיִּים שֶׁל חַטֹּאוֹת הַפְּנִימִיּוֹת [–פַּר וְשָׂעִיר שֶׁל יוֹם הַכִּיפּוּרִים], בֵּין שִׁיָּרִיִּים שֶׁל חַטֹּאוֹת הַחִיצוֹנוֹת, הָיָה שׁוֹפֵךְ בְּיִסּוֹד מַעֲרָבִי. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַאי אוֹמֵר, זֶה וָזֶה הָיָה שׁוֹפֵךְ בְּיִסּוֹד דְּרוֹמִי. שׁוֹאֶלֶת הַגְּמָרָא: בִּשְׁלָמָא רַבִּי יִשְׁמָעֵאל, קְסָבַר יְלַמֵּד סָתוּם – חַטֹּאת הַחִיצוֹנָה שֶׁלֹּא נִתְפָּרֵשׁ הֵיכָן לִשְׁפּוֹךְ, מְפֹרָשׁ – מֵחַטֹּאת הַפְּנִימִית שֶׁפֵּירֵשׁ

המשך בעמוד קנח

בה הכתוב צד מערב, **אֶלָּא** רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַאי, **מַאי טַעְמָא**, הרי כתוב בחטאת הפנימית 'אשר פתח אהל מועד' והוא במערב, ומדוע שופך בצד דרום. משיבה הגמרא: **אָמַר רַב אַשִׁי**, קָסָבַר רבי שמעון בן יוחאי, **פִּתְחָא** של ההיכל **בַּדְּרוֹם** של מזבח קָאֵי, שסובר שכל המובח היה עומד בצפונו של ההיכל, ואם כך דרומו היה לצד ההיכל, וזהו מה שכתוב בפסוק 'פתח אהל מועד' ששופך את הדם ביסוד שהוא בצד דרום, וילמד חטאת החיצונה הסתום מחטאת הפנימית שכתוב במפורש ושניהם ישפוך בצד דרום.

תָּנָא דְּבֵי **רַבִּי יִשְׁמָעֵאל** בִּדְבֵי **רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַאי** – תלמידי רבי ישמעאל היו לומדים משנת רבי ישמעאל בבית מדרשו של רבי שמעון בן יוחאי, **זֶה וְזֶה יְסוֹד דְּרוֹמִית**, שחזר בו רבי ישמעאל והודה לרבי שמעון בן יוחאי, **וְסֵימָנָיךְ** שלא תטעה מי חזר בו, **מָשְׁכוּהָ נַבְרֵי** – תלמידי רבי שמעון בר יוחאי **לְנַבְרָא** – לרבי ישמעאל שיאמר כדבריהם.

שנינו במשנה: **אֵלּוּ וָאֵלּוּ מִתְעָרְבִין בָּאַמָּה וְיוֹצְאִין וְכוּ'** ונמכרין לגגנין לזבל ומועלין בהן. **תָּנוּ רַבָּנָן, מוֹעֲלִין בְּדָמִים** – בשיירי הדם לאחר שהיו נשפכין ליסוד יש בהם מעילה מדרבנן, **דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי שִׁמְעוֹן. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, אֵין מוֹעֲלִין בָּהֶן** – אין בהם דין מעילה כלל.

עַד כָּאן לֹא פְּלִיגִי רבי מאיר ורבי שמעון וחכמים בדין איסור מעילה בדם לאחר שיצא לנחל קדרון, אֶלָּא אם יש דין מעילה מְדְּרַבָּנָן לשלם את הקרן, שאף לרבי מאיר ורבי שמעון הסוברים שמועלין בדם, הוא רק לשלם קרן, אֲבָל לענין דין מעילה מְדְּאוֹרַיְיתָא לשלם חומש, ולהביא קרבן אשם, מודים רבי מאיר ורבי שמעון שאֵין מוֹעֲלִין בָּהֶן.

מבררת הגמרא: מְנָא הָנֵי מִילֵּי שאין מעילה בדם מדאורייתא.

מבארת הגמרא: אָמַר עוּלָּא, אָמַר קְרָא (ויקרא יז יא) 'וַאֲנִי נְתַתִּיו לָכֶם עַל הַמִּזְבֵּחַ לְכַפֵּר עַל נַפְשׁוֹתֵיכֶם כִּי הַדָּם הוּא בַּנֶּפֶשׁ יְכַפֵּר', ודורשים מכאן, 'לכם' שֶׁלָּכֶם יְהֵא, שאף על פי שהוא זורק את הדם על המזבח, אין לדם דין של קדשי ה' שיש בהם מעילה, אלא יהיה דינו כמו 'לכם' שאין בו מעילה. דְּבֵי רַבִּי שְׁמָעוֹן תָּנָא – בבית מדרשו רבי שמעון למדו שאין בהם מעילה מהמשך הפסוק שכתוב 'וַאֲנִי נְתַתִּיו לָכֶם עַל הַמִּזְבֵּחַ לְכַפֵּר', שדין קדשי מזבח שניתן לדם, לְכַפָּרָה נִתַּתִּיו – דווקא לכפרה, וְלֹא לְמַעֲלָה – שאינו חשוב קדשים שיהיה בו דין מעילה, שאינו בא אלא לכפרה. וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר, אָמַר קְרָא 'כִּי הַדָּם הוּא בַּנֶּפֶשׁ יְכַפֵּר', משמע שבכל שעה דינו שוה, בין לפני כפרה ובין בשיריים שנשתיירו לאחר כפרה, ולומדים מזה שלְפָנֵי כַּפָּרָה כִּלְאַחַר כַּפָּרָה, מַה לְּאַחַר כַּפָּרָה פשוט הדבר שאֵין בּוֹ מְעִילָה, שכיון שנעשה מצוותו אינו נחשב יותר 'קדשי ה'', אַף לִפְנֵי כַּפָּרָה כך הוא דינו ואֵין בּוֹ מְעִילָה.

שואלת הגמרא: וְאֵימָא – אולי נשווה את דיניהם להחמיר, שלְאַחַר כַּפָּרָה דינו כִּלְפָנֵי כַּפָּרָה, מַה לְּפָנֵי כַּפָּרָה יֵשׁ בּוֹ מְעִילָה, אַף לְאַחַר כַּפָּרָה יֵשׁ בּוֹ מְעִילָה. מיישבת הגמרא: אֵין לְךָ דָּבָר שֶׁנַּעֲשֵׂית מִצְוָתוֹ וּמוֹעֲלִין בּוֹ – שלא מצינו בשום מקום דבר שיש בו מעילה, מחמת מצוותו, שאחר שעשה את מצוותו עדיין יש עליו דין מעילה. והטעם, כיון שכבר נעשה מצוותו לא חשוב יותר קדשי ה', ומוכרחים אנו לומר שלאחר כפרה ודאי אין בו מעילה, ולכן דורשים להיפך שלפני כפרה כלאחר כפרה שבשניהם אין בו מעילה.

שואלת הגמרא: וְלֹא – האם לא מצאנו דבר שנעשית מצוותו ומועלין בו, וַהֲרֵי תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן, שבכל בוקר היה תורם מדשן המזבח מלוא מחתה ונותן אותו בצידי המזבח והוא נבלע שם, ועל הדשן הנתרם נאמר 'וְשָׂמוֹ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ' ודורשים מזה שטעון גניזה. ואסור בהנאה כיון שנשאר בקדושתו, וכיון שכן יש בו גם מעילה, אף שכבר נעשית מצוותו. ואם כן חוזרת הקושיא שנלמד מ'הוא' שאמנם דינו שוה כל שעה, אך להיפך, שלאחר כפרה כלפני כפרה ומועלין בו גם אחר כפרתו אפילו שנעשה מצוותו.

נוסח המברק שהואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לשלוח לאנ"ש שי' בכל מרחבי תבל לקראת יום ההילולא יו"ד שבט, ה'תשד"מ.

"שבת שלום והצלחה רבה ומתוך עונג ופשיטא דאין ח"ו עצב בה – בכל עניני הילולא דנשיא דורנו, ובתר רישא גופא זיל האנשים והנשים והטף,

כולל התועדויות פעילות ומתוך אהבת ישראל,

והמשכם ופירותיהם בכל הימים שלאחריהם,

ותתמלא בקשת השם – אני אמרתי אלקים אתם – כמלאכים אתון חשיבין,

ויה"ר שהשם ימלא במהרה בימינו ממש תפלתנו תקותינו כל היום קרנו (דמשיח צדקנו) תרום בישועתך, ובני ישראל יוצאים ביד רמה,

בגאולה האמיתית והשלימה, בברכה"

/מקום החתימה/

ובתר . . אזיל: עירובין מא, א.
האנשים . . והטף: וילך לא, יב. ואמרז"ל אפילו קטני קטנים.
והמשכם: הפעולה עצמה נמשכה ו(נוסף ע"ז) פירותיהם – ומעלה בכאו"א, וכמובן גם מרד"ה באתי לגני (דההילולא).
אני . . חשיבין: תהלים פב, וא"ו ותרגומו.
תפלתנו . . בישועתך: ברכת את צמח דוד בתפלת יח.
ובני . . רמה: פרשת יום ההילולא (בשלח יד, ח).